

Мошковська Олена. Методичні засади впровадження стратегічного управлінського обліку в діяльність молокопереробних підприємств. *Економічний дискурс*. 2019. Випуск 2. С. 93-103.
DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2019-2-9>

УДК 657.6
JEL Classification M41

Мошковська Олена

д.е.н., доцент, професор кафедри обліку та оподаткування
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна
E-mail: M_Kulgeiko@ukr.net

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

Вступ. Складна поточна ситуація на ринку молочної продукції, визначає актуальність впровадження в систему управління підприємств стратегічного бачення перспектив розвитку як галузі в цілому, так і кожного окремого підприємства. Розуміючи, наскільки важливим є визначення стратегії розвитку, керівники підприємств шукають інструменти розробки стратегії на основі реальної, об'єктивної інформації, яка всебічно характеризує як внутрішній, так і зовнішній контур діяльності молокопереробного підприємства.

Ці пошуки доводять, що традиційні методи менеджменту та економічного аналізу не дозволяють зібрати всю необхідну інформацію, виявити причинно-наслідковий зв'язок між виникаючими на підприємстві економічними проблемами і стратегічними управлінськими рішеннями, внаслідок яких вони виникають. Вирішити дану проблему можливо за допомогою використання стратегічного управлінського обліку.

Таким чином, у статті визначені методичні засади впровадження стратегічного управлінського обліку в діяльність молокопереробних підприємств.

Методи. В процесі роботи над статтею використовувалися як загальнонаукові (аналіз, узагальнення, класифікація), так і спеціальні методи дослідження (декомпозиція, алгоритмізація, графічне моделювання).

Результати. Автором статті визначені етапи впровадження стратегічного управлінського обліку, запропонована модель функціонування стратегічного управлінського обліку на молокопереробному підприємстві.

Перспективи. Впровадження запропонованих рекомендацій дозволяє планувати діяльність та аналізувати ризики реалізації стратегії підприємства і на цій основі приймати управлінські рішення щодо її оптимізації. Матеріали цієї статті дають змогу визначити перспективи подальших досліджень, якими є розробка пропозицій щодо оцінки ефективності впровадження стратегічного управлінського обліку в діяльність молокопереробних підприємств України.

Ключові слова: стратегічний управлінський облік, молокопереробні підприємства, впровадження, етапи, модель, функціонування.

Вступ.

В сучасних складних умовах розвитку економіки України молокопереробні підприємства повинні орієнтуватися на створення гнучкої системи виробництва, вміти швидко оновити асортимент продукції, щоб бути конкурентоспроможними у боротьбі за ринок збуту, за покупця. З метою швидкого реагування підприємств на зміни як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, необхідна розробка та прийняття раціональних управлінських рішень, спрямованих на реалізацію стратегії розвитку, що досягається завдяки впровадженню системи стратегічного управлінського обліку, сутністю якого є інформаційне забезпечення стратегічного менеджменту і, зокрема, стратегічно орієнтованих управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Сутність стратегічного управлінського обліку, визначення його предмету і методу досліджувалися такими західними вченими: Е.А. Аткинсоном, К. Говиндараджаном, К. Друрі, Б. Райаном, К. Уордом, Дж. Фостером, Ч.Т. Хонгреном, Дж. Шанком.

Серед вітчизняних науковців сутність і принципи стратегічного управлінського обліку розглядали: Л.І. Борисова, М.А. Вахрушина, Н.Ю. Єршова, К.П. Замойська, Л.В. Івченко, І.І. Криштопа, О.В. Мачулка, М.І. Сидорова, А.О. Фатенок-Ткачук, В.В. Ходзицька, В.Р. Шевчук, Т. Шматковська та ін.

Аналіз тематики цих досліджень засвідчує, що, незважаючи на обґрунтування науково-практичних засад стратегічного управлінського обліку, питання застосування вищезазначеної системи обліку в діяльності вітчизняних молокопереробних підприємств, зокрема, його впровадження, організації і ведення, залишаються недостатньо висвітленими у наукових працях.

Мета.

Метою дослідження є визначення методичних засад впровадження, організації і ведення стратегічного управлінського обліку на вітчизняних молокопереробних підприємствах.

Методологія дослідження.

Методологічною основою дослідження є сукупність методів наукового пізнання, використовуваних для досягнення мети, що окреслена вище, а саме загальнонаукові методи (аналіз, узагальнення, класифікація) і спеціальні методи дослідження (декомпозиція, алгоритмізація, графічне моделювання).

Результати.

Протягом другої чверті ХХ ст. виробничий облік перейшов в міжнародній практиці на новий якісний етап розвитку, який з часом отримав назву «управлінський облік» (management accounting). На відміну від традиційного підходу до обліку затрат в системі управлінського обліку пріоритет надається не контролюючо-адміністративній, а аналітично-оптимізаційній функції.

Проте, вже на початку ХХІ ст. в умовах невизначеного економічного середовища починається формування нового етапу в розвитку управлінського обліку – стратегічного управлінського обліку, який стає базою для прийняття виважених управлінських рішень, маючи на увазі, що стратегічний управлінський облік являє собою інформаційну систему спрямовану на забезпечення прийняття стратегічних управлінських рішень, надає інформацію прогностного характеру. Інформаційні ресурси, що акумулюються стратегічним обліком, мають зв'язок з традиційним обліком, але ним не обмежуються, оскільки для стратегічного управління необхідні дані не лише про внутрішній стан підприємства, а й про зовнішнє середовище, про конкурентів, про потенційні можливості економічного зростання в умовах поточної та майбутньої економічної ситуації [11].

Отже дана інформаційна система має наступні особливості:

- дана форма обліку орієнтована на збір самої різноманітної інформації, яка потрібна керівництву підприємства для прийняття управлінського рішення;
- значну роль в розвитку цієї форми обліку має його здатність вивчати фактори мікро- та макросередовища та надавати інформацію, яка потрібна керівництву для прийняття управлінських рішень, зменшуючи обсяги невизначеності;
- ця облікова система є гнучкою, орієнтується не на нормативні акти та інструкції, а лише на інформаційні запити менеджменту підприємства.

Завдяки цим властивостям стратегічний управлінський облік дає можливість своєчасно реагувати на зміни зовнішніх факторів навколишнього середовища, керувати внутрішніми факторами середовища підприємства на основі сформованої інформації, використовувати принцип

зворотного зв'язку, на чому наголошують дослідники [1; 2; 3; 4; 8; 9].

Для розвитку молокопереробної галузі впровадження вищезазначеної системи обліку має велике значення, оскільки молокопереробні підприємства, здійснюючи господарську діяльність у відкритому ринковому просторі, де діє значна кількість інших підприємств, що реалізують аналогічні продукти і послуги, повинні зміцнювати свої конкурентні позиції у боротьбі за споживача. В цих умовах для успішного функціонування і сталого розвитку підприємству необхідно адаптуватися до мінливих умов зовнішнього оточення і внутрішнього середовища, що вимагає забезпечення апарату управління стратегічною інформацією про можливі варіанти майбутнього розвитку підприємства.

Відповідно, в діяльності молокопереробних підприємств стратегічний управлінський облік – це інформаційна технологія ідентифікації, збору і трансформації відомостей про основні тенденції макро- і мікросередовища, що дозволяють реально позиціонувати можливості та ризики реалізації стратегії підприємства і на цій основі приймати управлінські рішення щодо його оптимізації.

На молокопереробних підприємствах процес впровадження, організації і функціонування стратегічного управлінського обліку повинен базуватися на певній організаційно-методичній основі, яка містить значну кількість елементів, що знаходяться в системних відносинах і зв'язках один з одним і утворюють певну цілісність.

Сукупність елементів, які характеризують організаційно-методичну основу стратегічного управлінського обліку, зображена на рисунку (рис. 1).

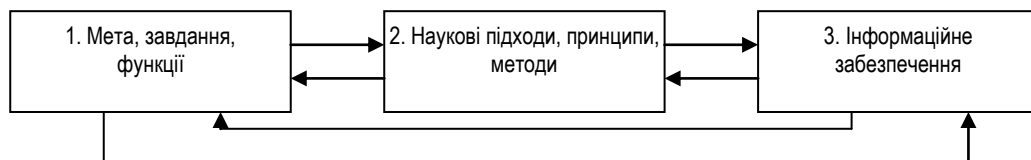

Рис. 1. Організаційно-методична основа впровадження стратегічного управлінського обліку на молокопереробних підприємствах*

*Джерело: [7].

Як видно на рис. 1, організаційно-методична основа впровадження стратегічного управлінського обліку складається з трьох взаємопов'язаних блоків.

Перший блок організаційно-методичної основи складають мета, завдання та функції стратегічного управлінського обліку. Метою стратегічного управлінського обліку є інформаційне забезпечення управлінських рішень щодо досягнення стратегічних цілей і завдань підприємства, орієнтованих не тільки на найближче, але і порівняно віддалене майбутнє. Основними завданнями стратегічного управлінського обліку слід вважати: формування особливо важливої, в т. ч. конфіденційної стратегічної інформації для прийняття конкретних управлінських рішень менеджерами верхнього рівня управління підприємством; економічний аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища, у т. ч. стратегічної позиції підприємства на ринку, диференціації продукції підприємства, результативності діяльності центрів відповідальності; контроль за ступенем досягнення поставлених стратегічних цілей і завдань підприємства; забезпечення взаємозв'язку між стратегічною і оперативною діяльністю підприємства та інше. При вирішенні завдань стратегічного управлінського обліку виконуються як загальні, так і специфічні функції за напрямками: а) організаційно-управлінський; б) прогнозно-плановий; в) обліково-аналітичний; г) контрольсько-регулюючий.

Другий блок організаційно-методичної основи складають наукові підходи, принципи і методи стратегічного управлінського обліку. Наукові підходи, що застосовуються при організації стратегічного управлінського обліку, можуть бути загальними і окремими. Загальними науковими підходами є системний, комплексний та комп'ютерний. Системний підхід означає, що організація і

функціонування стратегічного управлінського обліку розглядається як підсистема системи управлінського обліку, що є частиною іншого, більш високого рівня, системи управління підприємством. Комплексний підхід означає, що в межах підприємства стратегічний управлінський облік розглядається як частина фінансово-виробничої діяльності з комплексним використанням всіх видів інформації. Комп'ютерний підхід пов'язаний з використанням сучасних комп'ютерних технологій при організації і функціонуванні стратегічного управлінського обліку.

До окремих підходів організації і функціонування стратегічного управлінського обліку на підприємстві доцільно віднести: інтеграційний, який забезпечує взаємозв'язки як по вертикалі, так і по горизонталі; ситуаційний, який дозволяє концентрувати увагу на конкретній ситуації; динамічний – розглядає стратегічний управлінський облік в діалектичному розвитку, у причинно-наслідкових зв'язках і співвідпорядкованості; спеціальний, що включає розробку методики організації стратегічного управлінського обліку з урахуванням специфіки підприємства, галузі, а також функціонування на підприємстві системи управлінського обліку.

Наукові підходи взаємопов'язані з науковими принципами, які, на нашу думку, при організації підсистеми стратегічного управлінського обліку можна об'єднати у дві групи: принципи організації стратегічного управлінського обліку; принципи впровадження та функціонування стратегічного управлінського обліку (табл. 1).

Таблиця 1. Принципи організації стратегічного управлінського обліку на молокопереробному підприємстві*

Принципи	Зміст принципу
Обумовленості функцій стратегічного управлінського обліку стратегічним цілям молокопереробного підприємства	Функції стратегічного управлінського обліку формуються і змінюються не довільно, а відповідно до потреб розробки і контролю за досягненням молокопереробним підприємством своїх стратегічних цілей і завдань
Оптимальності співвідношення функцій стратегічного управлінського обліку	Визначає пропорції між функціями, спрямованими на організацію стратегічного управлінського обліку і рівнем функціонування стратегічного управлінського обліку
Економічності	Передбачає найбільш ефективну і економічну організацію стратегічного управлінського обліку, зниження частки витрат на стратегічний управлінський облік у загальних витратах на одиницю виробленої продукції, підвищення ефективності виробництва
Прогресивності	Відповідність стратегічного управлінського обліку передовим зарубіжним і вітчизняним аналогам
Оптимальності	Багатоваріантне опрацювання схеми організації стратегічного управлінського обліку, вибір найбільш раціональної схеми для конкретних умов молокопереробного підприємства
Узгодженості	Стратегічний управлінський облік має бути узгоджений з іншими системами обліку, що існують на підприємстві в плані переліку контрольованих показників, періодичності збору та надання інформації, методик обробки даних тощо.
Прозорості	Стратегічний управлінський облік повинен мати концептуальну єдність, містити єдину доступну термінологію, діяльність центрів відповідальності має будуватися на спільних принципах, методах, функціях
Орієнтації на потреби керівництва молокопереробного підприємства і специфіку даної галузі	Стратегічний управлінський облік повинен оперувати показниками і даними, які використовуються у сфері молокопереробної промисловості, враховувати специфіку національного і міжнародного ринку молочної продукції, орієнтуватися на досвід зарубіжних молокопереробних компаній у сфері організації обліку, методів, що використовуються в процесі обліку

*Джерело: [10].

Наукові методи, що використовуються у стратегічному управлінському обліку, доволі різноманітні, оскільки він об'єднує методи багатьох дисциплін: фінансового обліку; економічного, маркетингового аналізу, статистичних досліджень, експертних опитувань, аналізу персоналу і т. ін. Ця різноманітність дозволяє забезпечувати керівників підприємства узагальненою, достовірною інформацією, необхідною для прийняття адекватних управлінських рішень, спрямованих на

досягнення стратегічних цілей і завдань підприємства. Варіантність застосування методів стратегічного управлінського обліку, а також моделювання, прогнозування й економіко-математичних та статистичних методів залежить від кваліфікації персоналу, що забезпечує обробку даних, а також від реальної потреби в їх використанні у процесі стратегічного планування.

Так, наприклад, стратегічна мета виходу молокопереробних підприємств на зовнішні ринки вимагає застосування методичного інструментарію, який спрямований на підвищення якості вітчизняної молочної продукції. Ця мета може бути досягнута завдяки впровадженню на підприємствах галузі системи всебічного управління якістю – TQM (Total Quality Management), що поєднує основні існуючі методи управління і технічні засоби в науково обґрунтовану систему, метою якої є постійне поліпшення виробничої діяльності та її результатів.

Взаємодія перших двох блоків організаційно-методичних основ стратегічного управлінського обліку неможлива без їх інформаційного забезпечення.

До інформації стратегічного управлінського обліку пред'являються специфічні вимоги, відмінні від вимог до інформації для фінансового обліку, до бухгалтерської інформації для зовнішніх користувачів. Вона повинна відповідати вимогам: цілеспрямованості, оперативності, достатності, адресності, гнучкості, економічності в отриманні та використанні, захищеності від несанкціонованого доступу, конфіденційності.

Розглянуті вище блоки організаційно-методичної основи є комплексними зі своїми цілями і завданнями з відповідним інформаційним базисом, ув'язаним у просторі і часі, і є базою для організації на підприємстві стратегічного управлінського обліку.

Безумовно, стратегічний управлінський облік, з точки зору його подальшого функціонування, вимагає і особливої процедури впровадження, яка має враховувати його принципові особливості, сприяти тому, щоб вищезазначений різновид обліку формував інформаційне поле для прийняття управлінських рішень саме стратегічного характеру. Відповідно, слід зазначити, що модель побудови стратегічного управлінського обліку повинна містити набір послідовних дій, які найбільш раціонально вирішують проблему організації стратегічного управлінського обліку на молокопереробному підприємстві. Безпосередньо проектні роботи щодо розробки системи стратегічного управлінського обліку мають здійснюватися за певним алгоритмом (рис. 2).

Безпосередньо формування системи стратегічного управлінського обліку на підприємствах молочної промисловості необхідно проводити у кілька етапів.

Перший етап характерний для підприємств, що існують досить тривалий час. До цієї групи належать підприємства молочної промисловості, оскільки останнім часом серйозних змін в інфраструктурі підприємств цього типу не спостерігається. Завданнями етапу є опис і аналіз існуючої інформаційної системи підприємства, переважно системи бухгалтерського фінансового обліку. Результатом даного етапу є схеми організаційно-управлінської структури, інформаційних потоків підприємства, опис системи бухгалтерського обліку. На цьому етапі також повинні бути визначені особливості та недоліки підприємства, існуючої системи управлінського аналізу.

На другому етапі визначається якісний та кількісний склад інформації, необхідний для ефективного управління підприємством. Тут виявляються прогалини існуючої інформаційної системи, з'ясовуються причини цього, оцінюється обсяг змін у системі управління.

На третьому етапі має бути представлена відповідна формалізована система, яка здатна збирати, обробляти і надавати, відповідну потребам керуючих, інформацію. Тут виокремлюються центри відповідальності – сегменти всередині підприємства, на чолі яких стоять відповідальні особи, що приймають рішення.

Четвертий етап характеризується побудовою системи управлінської звітності. Управлінська звітність являє собою сукупність звітів і зведень, що складаються центрами відповідальності та містить всю необхідну для обліково-аналітичних фахівців інформацію із заданим рівнем деталізації.

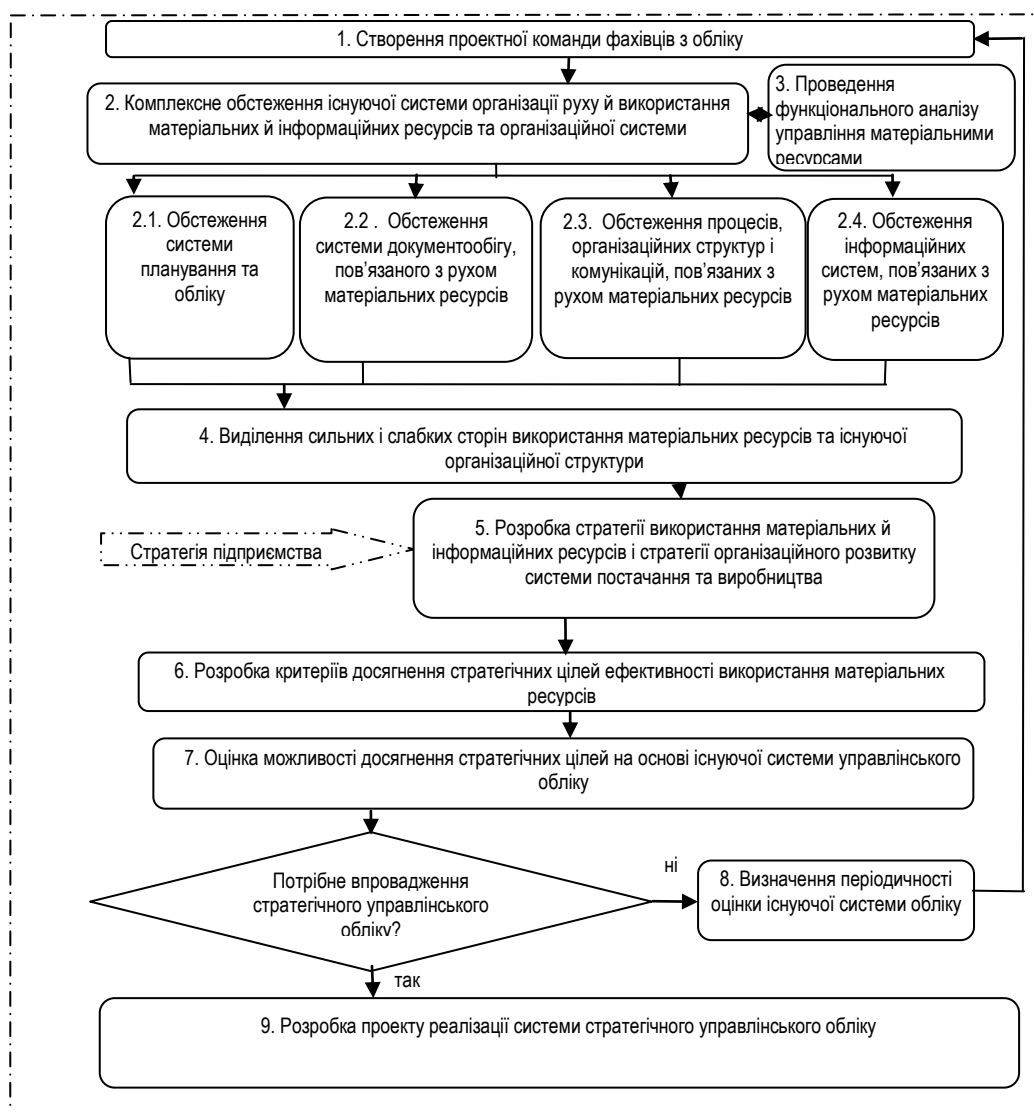

Рис. 2. Алгоритм підготовки до розробки проекту впровадження системи стратегічного управлінського обліку на молокопереробних підприємствах*

*Джерело: розробка автора.

На п'ятому етапі відбувається конструювання системи стратегічного управлінського обліку та управлінського аналізу. Головною метою аналізу є оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства на основі аналітичної управлінської звітності та вироблення рекомендацій щодо її вдосконалення, а також своєчасне виявлення та усунення недоліків у діяльності господарюючого суб'єкта, пошук резервів покращення фінансового стану підприємства і його платоспроможності.

На шостому етапі відбувається розробка критеріїв досягнення стратегічних цілей ефективності використання матеріальних ресурсів.

Оцінка можливості досягнення стратегічних цілей на основі існуючої системи управлінського

обліку – це сьомий етап.

Заключний етап формування системи управлінського обліку на підприємствах молочної промисловості – це постановка системи фінансового планування, яка складається із системи бюджетного планування діяльності структурних підрозділів підприємства і системи зведеного бюджетного планування діяльності підприємства. Також на даному етапі вирішуються завдання щодо взаємодії стратегічного управлінського обліку із системою управління підприємством, виокремлення інформаційних потоків стратегічного управлінського обліку у загальній системі інформаційних потоків підприємства.

Стратегічний управлінський облік містить в собі не просто облік як такий, але і ще три взаємопов'язані частини: стратегічний аналіз, стратегічне планування (бюджетування), стратегічний контроль, який фактично стає основою для визначення місії підприємства, його стратегічних установок. Чітко сформульовані стратегічні цілі та завдання розвитку підприємства дозволяють грамотно вибрати базову стратегію його розвитку. Подальша формалізація стратегії через систему збалансованих показників є базою для проведення декомпозиції стратегічних цілей і завдань за центрами фінансової відповідальності і розробки стратегічного плану [6].

Зміст стратегічного плану зумовлює зміст стратегічної звітності, а також способи її оцінки і контролю.

У системі стратегічного управлінського обліку всі частини взаємопов'язані і взаємно доповнюють одна одну. Відсутність однієї частини є перешкодою для ефективної реалізації інших. У зв'язку з вищенаведеним, слід підкреслити, що стратегічний управлінський облік являє собою інтегровану систему планування, обліку, контролю і аналізу.

У зарубіжних джерелах [5; 11] зазначено, що нині у методичному забезпеченні управлінського обліку відбуваються суттєві зміни. На зміну традиційним інструментам обліку приходить методика стратегічного моделювання, яка призначена для всебічного аналізу фінансово-господарської, маркетингової та логістичної діяльності підприємства на основі даних фінансової звітності.

У системі такого обліку використовується методичний інструментарій стратегічного планування (прогнозування), стратегічного аналізу та стратегічного контролю, при цьому особливої значущості для прийняття управлінських рішень стратегічного плану набуває інструментарій фінансового обліку.

Вищезазначені підходи стають основою для побудови моделі стратегічного управлінського обліку на молокопереробних підприємствах (рис. 3).

Наведена модель складається з низки основних елементів: суб'єктів і об'єктів стратегічного управлінського обліку, цілей і завдань, принципів організації, внутрішніх стандартів, методів обліку і способів формування інформації та стратегічної звітності. Суб'єкти стратегічного управлінського обліку, по суті, є суб'єктами управління: власниками та вищими органами управління підприємства; топ-менеджерами і фахівцями, які реалізують поставлені цілі та завдання розвитку на рівні структурних підрозділів, відділів і служб. Служба стратегічного управлінського обліку може бути виділена на великих підприємствах у складі управління (відділу) планування і прогнозування, або створена як самостійна, що краще. Всі елементи моделі між собою взаємопов'язані. Зв'язки визначають системність і комплексність підходів до організації стратегічного управлінського обліку, починаючи з каскадування стратегічних цілей і завдань розвитку, що визначаються окремо на всіх рівнях управління.

Висновки і перспективи.

Основні висновки доцільно викласти наступним чином:

1. Молокопереробні підприємства, здійснюючи господарську діяльність у відкритому ринковому просторі, де діє значна кількість інших підприємств, що реалізують аналогічні продукти і послуги, повинні зміцнювати свої конкурентні позиції у боротьбі за споживача. В цих умовах для

успішного функціонування і сталого розвитку підприємству необхідно адаптуватися до мінливих умов зовнішнього оточення і внутрішнього середовища, що вимагає забезпечення апарату управління стратегічною інформацією про можливі варіанти майбутнього розвитку підприємства.

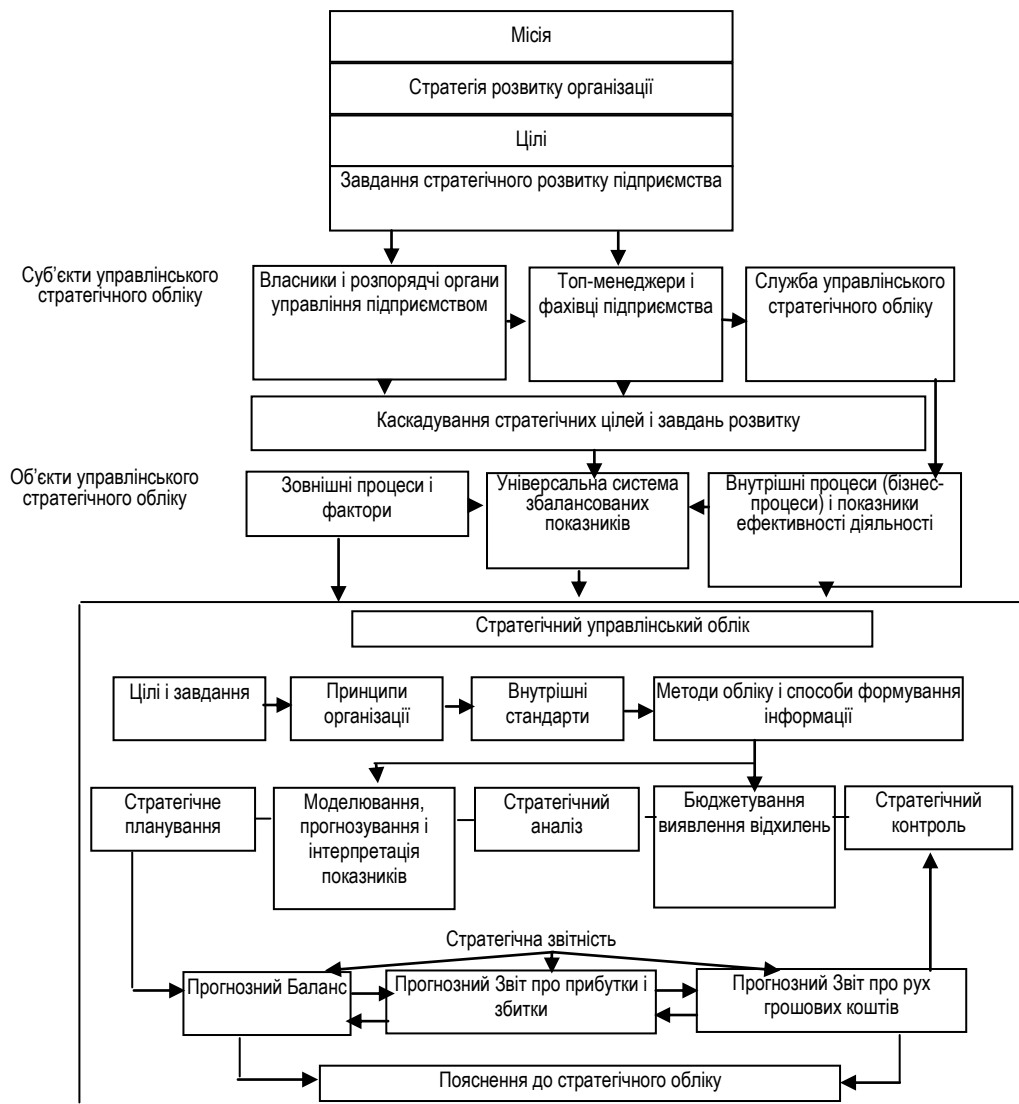

Рис. 3. Модель функціонування стратегічного управлінського обліку на молокопереробному підприємстві*

*Джерело: розробка автора.

2. Відповідно стратегічний управлінський облік являє собою технологію збору, обробки та надання інформації про основні тенденції розвитку макро- і мікросередовища діяльності підприємства, що дозволяє планувати діяльність та аналізувати ризики реалізації стратегії підприємства, і, на цій основі, приймати управлінські рішення щодо її оптимізації.

3. До основних етапів впровадження стратегічного управлінського обліку на молокопереробних підприємствах відносять: розробка та узгодження технічного завдання; узгодження планів із впровадження стратегічного управлінського обліку із загальною стратегією підприємства; аналіз і проектування організаційної та фінансової структур; впровадження системи управлінського обліку на підприємстві.

4. Така поетапна система впровадження на молокопереробних підприємствах стратегічного управлінського обліку може вважатися універсальною, придатною для використання на різних молокопереробних підприємствах незалежно від їх розміру, фінансових можливостей, частки ринку тощо.

5. Стратегічний управлінський облік не призначений для пасивного фіксування господарських операцій та узагальнення фінансових результатів, він також не обмежується забезпеченням керівництва внутрішньою інформацією для обґрунтування управлінських рішень. Роль стратегічного обліку є комплексною і полягає у забезпеченні керівників всією інформацією, необхідною для управління і контролю розвитку молокопереробних підприємств у довгостроковій перспективі.

Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка пропозицій щодо оцінки ефективності впровадження стратегічного управлінського обліку в діяльність молокопереробних підприємств України.

Список використаних джерел

1. Єршова Н.Ю. Напрями розвитку стратегічного управлінського обліку в інноваційній економіці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. №10. С. 105-110.
2. Єршова Н.Ю. Формування інформаційно-економічного простору стратегічного управлінського обліку в інноваційній економіці. *Вісник ДДФА: Економічні науки*. 2015. №1. С. 202-211.
3. Радіонова Н.І. Методологічні засади організації стратегічного управлінського обліку на підприємств. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2016. № 3. С. 57-64.
4. Сахно Л.А. Еволюція управлінського обліку: від обліку витрат виробництва до стратегічного управління. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 2. С. 58-61.
5. Уорд К. *Стратегический управленческий учет*. Пер. с англ., 2-е изд., доп. Москва : Фактор, 2014. 510 с.
6. Фатенок-Ткачук А.О., Замойська К.П. *Стратегічний облік у системі управління підприємством. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку* : збірник наукових праць. Львів : Видавництво Львівська політехніка, 2012. С. 241-245.
7. Ходзицька В.В., Івченко Л. В. Стратегічний управлінський облік в системі комплексного менеджменту суб'єктів господарювання. *Облік і фінанси*. 2014. № 1. С. 50–55.
8. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік як інформаційне підґрунтя стратегічного менеджменту підприємства. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2014. № 797. С. 417-422.
9. Шматковська Т., Мачулка О. Концептуальні засади стратегічного управлінського обліку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2016. № 4. С. 243-254.
10. Nelson M. The origin and evolution of management accounting: a review of the theoretical framework. *Problems and Perspectives in Management*. 2010. Volume 8, no 3, pp. 165-182.
11. Ward Keith. *Strategic management accounting*. Butterworth Heinemann. CIMA, 2002. 307 p.

Статтю отримано: 02.05.2019 / Рецензування 13.06.2019 / Прийнято до друку: 20.06.2019

Olena Moshkovska

Dr.Sc. of Economics, Associate Professor, Professor
Department of Accounting and Taxation
Kyiv National Trade and Economic University
Kyiv, Ukraine
E-mail: M_Kulgeiko@ukr.net

METHODICAL BASES OF INTRODUCTION OF STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING IN ACTIVITY OF DAIRY PROCESSING ENTERPRISES

Abstract

Introduction. The difficult current situation on the dairy market determines the relevance of the strategic vision of the development prospects of both the industry as a whole and of each individual enterprise in the enterprise management system. Business executives look for tools to develop a strategy based on real, objective information that comprehensively characterizes both the internal and external contours of the dairy enterprise recognizing the importance of defining a development strategy.

These searches prove that traditional methods of management and economic analysis do not allow to gather all the necessary information, to identify the cause and effect relationship between the economic problems that arise at the enterprise and the strategic management decisions that result from them. It is possible to solve this problem by using strategic management accounting.

Thus, the article defines the methodological bases for the implementation of strategic management accounting in the activities of dairy enterprises.

Methods. Both general scientific (analysis, generalization, classification) and special methods of research (decomposition, algorithmization, graphic modeling) are used in the course of work on the articles.

Results. The author of the article identified the stages of implementation of strategic management accounting, proposed a model of functioning of strategic management accounting at the dairy enterprise.

Discussion. The implementation of the proposed recommendations allows to plan the activities and analyze the risks of implementing the enterprise strategy and on this basis to make management decisions on its optimization. The materials of this article provide an opportunity to determine the prospects for further research, which is to develop proposals for evaluating the effectiveness of implementing strategic management accounting in the activities of dairy enterprises of Ukraine.

Keywords: strategic management accounting, dairy enterprises, implementation, stages, model, functioning.

References

1. Yershova, N.Yu. (2016). Napryamy rozvytku stratehichnoho upravlinskoho obliku v innovatsiyniy ekonomitsi [Areas of development of strategic management accounting in innovation economy]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu* [Scientific Bulletin of the International Humanities University], 10, 105-110.
2. Yershova, N.Yu. (2015). Formuvannya informatsiyno-ekonomichnoho prostoru stratehichnoho upravlinskoho obliku v innovatsiyniy ekonomitsi [Formation of information-economic space of strategic management accounting in innovative economy]. *Visnyk DDFa: Ekonomichni nauky* [DSFA Bulletin: Economic Sciences], 1, 202-211.
3. Radionova, N.Y. (2016). Metodolohichni zasady orhanizatsiyi stratehichnoho upravlinskoho obliku na pidpryyemstv [Methodological foundations of the organization of strategic management accounting for enterprises]. *Naukovyy visnyk Natsional'noyi akademiyi statystyky, obliku ta audytu* [Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Auditing], 3, 57-64.
4. Sakhno, L.A. (2012). Evolyutsiya upravlinskoho obliku: vid obliku vytrat vyrobnytstva do stratehichnoho upravlinnya [The evolution of management accounting: from cost accounting to strategic management]. *Oblik i finansy APK* [AIC accounting and finance], 2, 58-61.
5. Uord, K. (2014). *Stratehycheskiy upravlencheskiy uchet* [Strategic management accounting]. Moscow, Russia : Faktor.
6. Fatenok-Tkachuk, A.O., & Zamoyska K.P. (2012). Stratehichnyy oblik u systemi upravlinnya pidpryyemstvom [Strategic accounting in the enterprise management system]. *Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukrayini: etapy stanovlennya i problemy rozvytku : zbirnyk naukovykh prats*. Lviv, Ukraine : Vydavnytstvo Lvivska politekhnika, 241-245.
7. Khodzytska, V.V., & Ivchenko, L.V. (2014). Stratehichnyy upravlinskyy oblik v systemi kompleksnoho menedzhmentu subyektiv hospodaryuvannya [Strategic management accounting in the system of complex management of economic entities]. *Oblik i finansy* [Accounting and Finance], 1, 50–55.
8. Shevchuk, V. R. (2014). Stratehichnyy upravlinskyy oblik yak informatsiyne pidgruntya stratehichnoho menedzhmentu pidpryyemstva [Strategic management accounting as an information basis for strategic management of the enterprise]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»* [Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic»], 797, 417-422.

9. Shmatkovska, T., & Machulka, O. (2016). Kontseptualni zasady stratehichnoho upravlinskoho obliku [Conceptual foundations of strategic management accounting]. *Naukovyy visnyk Odes'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu* [Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University], 4, 243-254.

10. Nelson, M. (2010). The origin and evolution of management accounting: a review of the theoretical framework. *Problems and Perspectives in Management*. Volume 8, no 3, Pp. 165-182.

11. Ward Keith. (2002). *Strategic management accounting*. Butterworth Heinemann. CIMA.

Received: 02.05.2019 / Review 06.13.2019 / Accepted 06.20.2019

